

ניסא גו ניסא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שמות טו) קְפֹאוּ תְהוּמוֹת בְּלֵב יָם. וְהוּוּ אֲזֵלִין בְּיַבְשָׁתָא כְּגוּ יַמָּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בְּיַבְשָׁה. (דף מ"ח ע"ב)

וַיִּסַּר אֶת אוֹפְנֵי מֶרְכָּבָתָיו. (שמות יד) רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (יחזקאל א) וְאָרָא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפְנֵי אֶחָד בְּאַרְצָן אֲצֵל הַחַיּוֹת. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר, אֲבָל תָּא חֲזִי, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכוּלָּא אִתְחֲזִי שְׁלִטְנוּתָא דִּילֵיהּ, וְשְׁלִטְנִיָּה דִּי לֹא תַעֲדֵי לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

וְעָבִיד שׁוֹלְטְנוּתָא בְּאַבְהֶן, נָטַל לְאַבְרָהָם, וְקִיָּים בֵּיהּ עֲלָמָא, דְכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וְאוּקְמוּהָ. נָטַל יִצְחָק, וְשִׁתִּיל בֵּיהּ עֲלָמָא, דְאִיהוּ קִיָּים לְעֵלְמִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית י) וְאֵת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. נָטַל יַעֲקֹב, וְאוֹתְבִיָּה קָמִיָּה, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהַדְיָה, וְאִתְפָּאֵר בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אִתְפָּאֵר.

וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב אֶחָיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, דְלִית בֵּיהּ מוֹתָא לְעֵלְמִין, דְכָל חַיִּין בְּהִיּוּא אִילָנָא אִשְׁתַּכְּלָלוּ, וְיָהֵב חַיִּין לְכָל אֵינּוֹן דְאִחִידָן בֵּיהּ. וּבְגִין כֵּן, יַעֲקֹב לֹא מִית. וְאִימְתִי מִית, בְּשַׁעֲתָא דְכְתִיב, (בראשית מט) וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה. הַמָּטָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֵמָה, בְּגִין דְבִּהְיָא מָטָה כְתִיב, רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, וּבְגִין כֵּן וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה כְתִיב, כְּדִין וַיִּגְוַע וַיֵּאֱסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. וְעָבַד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב שְׁלִימוֹ דְאַבְהֶן, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מ"א) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיהָ.

הוֹלְכִים בְּיַבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם. זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בְּיַבְשָׁה.

וַיִּסַּר אֶת אוֹפְנֵי מֶרְכָּבָתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (יחזקאל א) וְאָרָא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפְנֵי אֶחָד בְּאַרְצָן אֲצֵל הַחַיּוֹת. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל בֹּא רָאָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּפְלַל מְרָאָה אֶת שְׁלִטְנוֹ, וְשְׁלִטְנוֹ זֶה לֹא יַעֲבֹר לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

וְעָשָׂה שְׁלִטוֹן בְּאֲבוֹת. נָטַל אֶת אֲבְרָהָם וְהַעֲמִיד בּוֹ אֶת הָעוֹלָם, שְׁפָתוֹב (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וּפְרָשׁוּהָ. נָטַל אֶת יִצְחָק וְשִׁתִּיל בּוֹ אֶת הָעוֹלָם, שֶׁהוּא קִיָּים לְעוֹלָמִים. זְהוּ שְׁפָתוֹב וְאֵת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. נָטַל אֶת יַעֲקֹב, וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו וְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִמּוֹ, וְהַתְפָּאֵר בּוֹ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אִתְפָּאֵר.

וּבֹא רָאָה, יַעֲקֹב אֶחָד בְּעֵץ הַחַיִּים שְׂאִין בּוֹ מוֹת לְעוֹלָמִים, שְׁכַל הַחַיִּים נִתְקַנּוּ בְּאוֹתוֹ הָעֵץ, וְנִתְקַן חַיִּים לְכָל אוֹתָם שְׂאֵחוֹזִים בּוֹ, וְלִכְן יַעֲקֹב לֹא מִת. וּמִתִּי מִת? בְּשַׁעֲתָא שְׁפָתוֹב (בראשית מט) וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה. הַמָּטָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֵמָה, מִשׁוּם שְׁבִמְטָה זֶה כְּתוּב רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, וְלִכְן כְּתוּב וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וְאִזּוּ וַיִּגְוַע וַיֵּאֱסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. וְעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב לְבַחִיר הָאֲבוֹת, זְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מא) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיהָ.

בֹּא רָאָה, כָּל הַמַּחְנוֹת שְׁלִמְעֵלָה וְכָל אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת, כְּלָם אֲחוֹזִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, דְּרִגּוֹת בְּדְרִגּוֹת. אֵלֶּה עֲלִיוֹנִים וְאֵלֶּה תַּחְתּוֹנִים, וְחַיּוֹת

תָּא חֲזִי, כָּל מְשַׁרְיִין דְלַעֲיִלָּא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, כְּלָהוּ אִחִידָן אֵלִין בְּאֵלִין,

הקדש עליהם, וכל האוכלוסים והמחנות, כלם נוסעים תחת ידיה. על מאמרה נוסעים ועל מאמרה חונים.

וזהו החיה (העליונה הקדושה) שכל שאר החיות אחרות בה, והשתלשלו (ונתקנו) בשבילה כמה חיות לחיות (אלו יורדות ואלו יורדות). ונאחזות דרגות בדרגות, וכל העליונים והתחתונים הולכים ושטים בינם. זהו שכתוב (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'.

וכשמערה הים את גליו, כל האניות עולות ויורדות, ונמצא זעף, ורוח קשה הולכת עליו בחזק, ודגי הים מתפזרים לכל צד, אלה למזרח ואלה למערב, אלה לצפון ואלה לדרום. וכל אותם בני העולם שרואים את הרשם עליהם, לוקחים אותם וכולעים אותם במערות העפר. וכך האניות לא נוסעות ממקומם, ולא עולות ויורדות, פרט לאותה שעה שבא מנהיג אחד של הים ויוצא להשלים רוח של זעף הים. כיון שזה עולה על הים, שוכף מרגזו, ונמצאת מנוחה. ואז כל האניות הולכות בדרך ישר, ולא סוטות לימין ולשמאל. זהו שכתוב שם אניות יהלכון לוינתן זה יצרת לשחק בו. זה דוקא. וכל דגי הים מתפנסים למקומם, וכל אותן החיות שמחות עליה, וחיות השדה העליונות שמחות. זהו שכתוב (איוב מ) וכל חית השדה ישחקו שם.

בא ראה, כמו שלמעלה יש למטה, כמו שלמטה יש למטה. כמו שלמעלה יש למטה העליון. כגון שלמעלה יש למטה. כגון שלמטה יש למטה התחתון.

דרגין בדרגין, אליו עליון ואליו תתאין. וחיותא קדישא עליהו, וכלהו אוכלוסין ומשריין, כלהו נטלין תחות ידה, על מימרהא נטלין, ועל מימרהא שראן.

ודא הוא חיותא, (ס"א עלאה קדישא) דכל שאר חיותא, אחידן בה ואשתלשלו (ס"א ואשתכללו) בגינה כמה חיון לחיון (ס"א אליו סלקו ואליו נחתו) ואתאחדן בדרגין בדרגין, וכלהו עליון ותתאין אזלין ושאטין בימא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'. ובר סליק ימא גלגלוי, כלהו ארביין סלקין ונחתין, וזעפא אשתכח, ורוחא תקיפא אזלא עליה בתקיפו. ונוני ימא מתבדרין לכל סטר, אליו למזרח, ואליו למערב, אליו לצפון, ואליו לדרום. וכל אינון בני עלמא, דחמאן רשימא עליהו, נטלין לון, ובלעין לון בקפטירי עפרא.

וכך ארביין לא נטלין מאתריהו, ולא סלקין ונחתין, בר מההוא שעתא, דאתי חד דברא בימא, וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא, כיון דסליק דא עליה דימא, שכין מרוגזא, וניחא אשתכח, וכדין כלהו ארביין אזלין בארץ מישר, ולא סטאן לימינא ושמאלא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) שם אניות יהלכון לוינתן זה יצרת לשחק בו. זה דייקא. וכל נוני ימא מתפנשין לאתריהו. וכל אינון חיוון חדאן עלה, וחיוון חקלא עלאה חדאן, הדא הוא דכתיב, (איוב מ) וכל חית השדה ישחקו שם.

תא חזי, כגוונא דלעילא, אית לתתא. כגוונא דלתתא, אית בימא. כגוונא דלעילא, אית לעילא בימא עלאה. כגוונא דלעילא אית לתתא. כגוונא דלתתא, אית בימא תתאה.

הגוף של אותו הים, הרי התעוררו לחברינו, אךך ורחב, ראש וזרועות ושערות הגוף, הכל כמו שצריך, והכל נקרא בשמו. וכמו זה למטה לים שלמטה, כך גם הראש של הים וזרועות הים וגוף הים.

כתוב (בראשית מט) זבולן לחוף ימים ישפן. והרי ים אחד היה בגורלו, אלא מה זה לחוף ימים? ודאי שבארוה החברים בסוד עליון. וירכתו על צידו, כנאמר (שמות א) יצאי ירך יעקב. זבולן היה שוק הימין של הגוף, וים פגרת היה בגורלו, ומכאן נמצא החלזון של התכלת.

בא ראה, כמה מרפכות על מרפכות נמצאו, וגלגלי המרפכה רצים בחפזון, ולא מתעכבים אותם תומכי המרפכה לנסע עליהם, וכן כלם (וכאן וינהגו בכבודת, בחפזון). בא ראה, המרפכה הממנה על המצרים, ואם תאמר פרשה, לא נמצאת מרפכה שלמה, שהרי כתוב ויסר את אפן מרפכתיו. כמה מרפכות היו שהיו נוסעים על תומך גלגל אחד, שנפקדו עליהם. פיון שזה העבר משלטונו, כל המרפכות העברו משלטונם ולא נסעו. אז כלם למטה העברו משלטונם, שכתוב על מצרים (ירמיה מז) ועל פרעה ועל הבטחים בו.

ובאותו זמן השליט של מצרים שלט על כל שאר העמים. פיון שהעבר פח מצרים, נשבר פח שאר העמים. מנין לנו? שכתוב אז נבהלו אלופי אדום וגו', וכתוב שמעו עמים ירגזון וגו'. משום שכלם היו אחוזים בפלחן של המצרים, ואחוזים במצרים לסייע שלהם. ובאותו זמן כלם בקשו את הסייע של מצרים להתחזק. ועל זה, פיון ששמעו

גופא דההוא ימא, הא אתערנא לחברנא, אורכא ופותיא, רישא ודרעין ושערי גופא, פלא כמה דאצטריך, וכלא בשמיה אתקרי. וכגוונא דא לתתא לימא דלתתא, הכי נמי רישא דימא, ודרועין דימא, וגופא דימא. בתיב (בראשית מט) זבולון לחוף ימים ישפון. והא ימא חד הוה בעדביה אלא מאי לחוף ימים, ודאי אוקמוה חברייא ברזא עלאה. וירכתו על צידו, כמה דאת אמר (שמות א) יוצאי ירך יעקב. זבולון שוקא דימינא דגופא הוה, וים פגרת הוה בעדביה, ומתכא אשתכח חלזון לתכלתא.

תא חזי, כמה רתיכין על רתיכין אשתכחו, וגלגלוי דרתיכא רהטין בבהילו, ולא מתעכבי אינון סמכי רתיכא, לנטלא עליהון. וכן פלהו. (נ"א והכא וינהגו בכבודת בבהילו) תא חזי, רתיכא די ממנא על מצראי, (אי תימא) אוקמוה, רתיכא שלימתא לא אשתכח, דהא כתיב ויסר את אופן מרפכותיו, כמה רתיכין הו, דהו נטלין על חד סמיה גלגלא, דאתפקדו עלייהו, פיון דאתעבר האי משולטנותא דיליה, פלהו רתיכין אתעברו משולטניהון, ולא נטלו. כדין פלהו לתתא אתעברו משולטנותא, דכתיב, (ירמיה מז) על מצרים ועל פרעה ועל הבטחים (ד) מ"ט ע"א) בו.

ובההוא זמנא, שלטנותא דמצרים שליט על כל שאר עמין, פיון דאתבר חילא דמצרים, אתבר חילא דשאר עמין. מנלן, דכתיב, (שמות טו) אז נבהלו אלופי אדום וגו'. וכתיב (שמות טו) שמעו עמים ירגזון וגו'. בגין דכלהו הו אחידן בפולחנא דמצרים, ואחידן במצרים לסיועא דלהון. ובההוא זמנא, פלהו בעאן לסיועא דמצרים, לאתתקפא. ועל דא,

את הגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, רפו ידיהו, ולא יכלו לעמד, וכלם הזדעזעו ונשברו משלטונם.

ודאי שפושנשבר כחם למעלה, שנשבר כח של כל אותם שאחוזים בו. כיון שנשבר הכח של כלם למעלה, כל אלה שלמטה נשברו משום (אותו) הכח הזה שנשבר בתחלה, ומשום כך ויסר את אפן מרפבתיו כתוב. וינהגו בכבודות, שהרי כשהו נשבר, לא היו הולכים.

בא וראה שכן הוא, שלא כתוב ויסר את אופני מרפבותיו, או אופן מרפבתו, אלא ויסר את אפן מרפבתיו, משום שפח זה שלם היו נדבקים בו.

ועוד ויסר את אפן מרפבתיו - בא ראה, אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם להדבק בהם ולהיות להם חלק, ושם יהיו בחלקו. זהו שכתוב (דברים יג) וכו' תדבקו. וכתוב (שם ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם. בה' ממש וכתוב (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו זה. וכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. שהוציא אותם מזרע קדוש להיות חלקו, ועל זה נתן להם תורה קדושה עליונה גנוזה אלפים שנים עד שלא נברא העולם, והרי זה נאמר. ומשום אהבתו נתן אותה לישראל ללכת אחריה ולדבק בה.

בא ראה, כל המחנות העליונים, וכל אותן מרפבות, כלם אחוזים אלה באלה, דרגות בדרגות. אלו עליונים, ואלו תחתונים, והרי פרושה, שכתוב (תהלים קד) זה היסוד גדול. ומיה קדושה עליו, וכל האוכלוסים והמחנות, כלם נוסעים

זה היסוד (תהלים קד) וזה היסוד

כיון דשמעו גבורין דעבד קדשא בריהו הוא במצרים, רפו ידיהו, ולא יכלו למיקם, ואזדעזעו כלהו, ואתברו (משולשליהו) משולטנהו.

ודאי כד אתבר חילא דלהו ליעילא, אתבר חילא דכל אינון דאחידן ביה, כיון דאתבר חילא דכלהו ליעילא, כל הגי דלתתא אתברו, בגין (הוא) האי חילא דאתבר בקדמיתא. ובגין כך ויסר את אפן מרפבותיו כתיב. וינהגו בכבודות, דהא כד דא אתבר, לא הו אזלין.

תא חזי דהכי הוא, דלא כתיב ויסר את אופני מרפבותיו, או אופן מרפבתו, אלא ויסר את אופן מרפבותיו. בגין האי חילא, דכלהו הו מתדבקן ביה. (כבי אקרו)

ותו, ויסר את אופן מרפבותיו, תא חזי, (ויסר את אופן מרפבותיו) זכאה חולקיהו דישראל, דקודשא בריהו הוא אתרעי בהו, לאתדבקהו בהו, ולמהו להו חולק, ולמהו אינון חולקיהו. הדא הוא דכתיב, (דברים יג) וכו' תדבקו. וכתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם, ביי' ממש. וכתיב (תהלים קלה) כי יעקב בחר לו זה. וכתיב (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו. דאפיק לון מזרעא קדישא, למהו חולקיהו, ועל דא יהב לון אנרייתא קדישא עלאה, גניזא תרי אלפין שנין, עד לא יתברי עלמא, והא אתמר. ובגין רחימותא דיליה יהבא לישראל, למהו אבתרה, ולא תדבקהו בה.

תא חזי, כל משיריין דלעילא, וכל אינון רתיכין, כלהו אחידן אלין באלין, דרגין

בדרגין, אלין עלאין, ואלין תתאין, והא אוקמוהו, דכתיב, (תהלים קד) זה היסוד